

กล่าวหาญ เด็ดเดี่ยว สมณะ ชื่อตรงและขยันขันแข็ง

ย

ราชัน กาญจนะวณิช

ย

ย ย ในช่วงเวลา 25 ปีที่ผมทำงานกับบริษัทอังกฤษหลายบริษัทที่ได้เข้ามาดำเนินการอยู่ในจังหวัดภูเก็ตนั้น
ได้มีโอกาสรู้จักชาวต่างประเทศที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และในบรรดาชาวต่างประเทศเหล่านี้ก็มีหลายคนที่มีชีวิตที่เด่นและน่าสนใจ

ย ย ชาวต่างประเทศคนแรกที่ผมรู้จักดี ก็คือ นายวอเรนย เจ. พาร์สันส์ (WARREN J. PARSONS) ย ชาวออสเตรเลียที่ได้ชักชวนให้ผมไปทำงานที่ภูเก็ต
เขาเริ่มต้นวิชาชีพด้วยการฝึกหัดงานตามโรงงานในออสเตรเลีย และเข้ามายังประเทศไทยหลังเปลี่ยนแปลงปกครอง เมื่อปี พ.ศ. 2475
โดยการเข้ามาทำงานหน้าที่เป็นหัวหน้ากะบนเรือขุดของบริษัทระยอง ทินย ในไลออบิลิตี้ ที่จังหวัดภูเก็ต และย้ายมาทำงานในบริษัททงคาฮาเบอร์ย ทินเดรคย
ลิมิเตด เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2479 -80ย เมื่อกลุ่มบริษัทลอนดอน ทิน
คอร์ปอเรชั่นของอังกฤษได้เข้ามาซื้อบริษัทเหมืองแร่ดีบุกหลายสิบบริษัทที่มีเหมืองอยู่ในประเทศมาเลเซียและประเทศไทย
ด้วยความสามารถในการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว กล่าวหาญ เด็ดขาดและความสามารถในการพูดจาภาษาไทย มลายูและจีนฮกเกี้ยน วอเรนย พาร์สันส์
จึงก้าวหน้าในอาชีพ จนได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้จัดการเหมืองและผู้จัดการเขตตามลำดับ เมื่อเกิดสงครามในยุโรป ในปี พ.ศ. 2482ย
และมีข่าวว่าญี่ปุ่นจะเข้าร่วมสงครามกับฝ่ายอักษะ นายวอเรนย พาร์สันส์จึงได้รับการชักชวนจากรัฐบาลอังกฤษ ให้ร่วมมือในการต่อต้านญี่ปุ่น
ซึ่งเป็นที่คาดหมายว่าจะยวดยาเข้ามามีในประเทศไทย เพื่อบุกโจมตีมาลายาและสิงคโปร์ของอังกฤษ นายวอเรนย พาร์สันส์ เคยเล่าให้ฟังว่า
ได้เคยนำรถยนต์ออกไปรับอาวุธและเครื่องมือสื่อสารจากเรือรบอังกฤษ เพื่อนำมาเตรียมพร้อมที่จะรับมือกับญี่ปุ่น ในการนำเรือออกในกิจการพิเศษเช่นนี้
นายวอเรนย พาร์สันส์ไวใจและออกไปกับขบวนการใต้ดินแต่ผู้เดียว

ย

ย ย เมื่อกองทัพญี่ปุ่นยกพลเข้าประเทศไทยในวันที่ 8ย ธันวาคม พ.ศ. 2484ย นายวอเรนย พาร์สันส์พร้อมกับวิศวกรชาวอังกฤษและออสเตรเลียจากเมืองแร่ต่าง
ๆ ในจังหวัดภูเก็ตและพังงาย
จึงสามารถหาควบคุมสนามบินไม้ขาวที่จังหวัดภูเก็ตเพื่อเตรียมต้อนรับเครื่องบินอังกฤษที่จะบินมาช่วยเหลือตามแผนการที่กำหนดไว้เดิมย
แต่อาศัยเหตุที่ทางกองทัพอังกฤษในมาลายามีกำลังจำกัดไม่เพียงพอที่จะส่งเครื่องบินมายังภูเก็ตได้ย
จึงจำเป็นต้องใช้เรืออพยพชาวเรือจักรภพอังกฤษหนีญี่ปุ่นออกไปยังมาลายา

ย ย ต่อมานายวอเรนย พาร์สันส์ได้รับงานสงครามกับกองพัน โอ ซินดิดโอ ย ภายใต้ นายพลอดย วินเกตย (ORDEY CHARLESY WINGATE) ย
ในการรักษากองทัพอากาศหลังแนวรบฝ่าย และมียศเป็นนายพันไทย และได้เข้าขับไล่ญี่ปุ่นออกจากพม่าในกองทัพอากาศจอมพลเซอร์ วิลเลียม สลิมย (F.M. SIR
W. J. SLIM) ย หลังสงครามได้กลับมาบูรณะเหมืองแร่ดีบุกในประเทศไทยและได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองกงสุลอังกฤษประจำจังหวัดภูเก็ต นายวอเรนย พาร์สันส์
ใช้วิธีจัดการแบบทหารและนาน ๆ ครั้งก็พาวิศวกรไปฝึกหัดในป่าแบบทหารกองพัน โอ ซินดิดโอ ย ซึ่งพนักงานอาวุโสบางคนไม่เห็นสนุกด้วย

ย ย นายวอเรนย พาร์สันส์ เป็นผู้ที่รักภูเก็ตและประเทศไทย ในสมัยหลังสงครามมหาเอเชียบูรพา ไทยต้องจ่ายค่าชดเชยตามสัญญาสมบูรณแบบย
ให้แก่ชนชาติเครือจักรภพอังกฤษ เพราะไทยได้ประกาศสงครามร่วมมือกับญี่ปุ่น นายวอเรนย พาร์สันส์ เป็นชาวเครือจักรภพคนเดียวที่เห็นใจประเทศไทย
และไม่ยื่นคำเรียกร้องค่าเสียหายส่วนตัว เพราะถือว่าสงครามที่เกิดขึ้นนั้นมิได้เกิดจากความผิดของประเทศไทย

ย ย นายวอเรนย พาร์สันส์ ย้ายจากภูเก็ตไปอยู่กัวลาลัมเปอร์ในประเทศมาเลเซีย ในปี พ.ศ. 2500ย และอีกไม่กี่ปีต่อมาก็เลิกทำงานเหมืองแร่
กลับไปทำไร่ที่เมืองเจม บรูด ในรัฐควีนสแลนด์ ในประเทศออสเตรเลีย เมื่อมีข่าวภูเก็ตไปเยี่ยม นายวอเรนย พาร์สันส์ ก็จะยกห้องนอนให้พัก
ส่วนตัวเองและภรรยากลับไปนอนในครัว เป็นการแสดงน้ำใจเผื่อแผ่อย่างจริงใจต่อมิตรเก่า ๆ จากภูเก็ต

ย

ย

ย ย นอกจากชาวออสเตรเลียที่ได้กล่าวมาแล้ว ก็ยังมีชาวอังกฤษอีกหลายคนที่มีชีวิตที่น่าสนใจ และบางคนก็เป็นแบบอย่างที่ดีด้วย
ชาวอังกฤษผู้หนึ่งที่มีชีวิตที่น่าสนใจก็คือ วินเซนทีย ลิว เวมัสย (VINCENTY L. Y. WEMYSS) ย วิกย เวมัสย

เข้ามาทำงานเหมืองแร่ดีบุกในประเทศไทยตั้งแต่อายุได้ 18 ปี เพราะบิดาทำงานอยู่ในเหมืองแร่ดีบุกอยู่แล้ว วิกย วิมส์
เริ่มทำงานเรือชุดที่เหมืองลิซลของบริษัทรูทเธอร์ เบซินี ทินย เดรคิงย ลิมิเตด ที่จังหวัดนครราชสีมาและได้ย้ายมาอยู่ที่เหมืองนบปริงของบริษัททำมุนดิง
ทินย เดรคิงย ลิมิเตดที่จังหวัดพังงาเมื่อเกิดสงครามญี่ปุ่นยกทัพเข้าประเทศไทย วิกย วิมส์ จึงมีโอกาสร่วมกับชาวอังกฤษต่าง ๆ
ที่สนามบินไมขาวในจังหวัดภูเก็ตก่อนที่จะต้องอพยพออกจากประเทศไทย เมื่อหนีไปมาลาया วิกย วิมส์
ได้เข้าประจำการในกองทัพอังกฤษในการต่อต้านญี่ปุ่น และต่อมาได้เข้ามีบทบาทสำคัญในหน่วย 316
ของอังกฤษที่ร่วมงานกับเสรีไทยด้วยการใช้เครื่องบินแคตาลินา (CATALINA) ซึ่งเป็นเครื่องบินน้ำสามารถลงทะเลในที่หลบซ่อนต่าง ๆ ได้ แม้แต่บุคคลสำคัญ
เช่น คุณดิเรก ชัยนาม หลวงชาติกันทร และคุณถนอย คาร์มันต์ ก็เป็นเสรีไทยที่
วิก วิมส์ได้มีโอกาสพ้ออกจากประเทศไทยไปประชุมที่แคนติในเกาะซีลอน

วิกย วิมส์ เคยเล่าให้ฟังว่าในการลักลอบพาเสรีไทยกลับเข้าประเทศไทยนั้นต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ
มิให้เสรีไทยนำอาวุธหรือของใช้ที่ทำในอังกฤษกลับเข้ามาเพราะอาจเป็นหลักฐานพยานให้ข้าศึกทราบภายหลังได้ว่าการติดต่อกับเสรีไทยกับกองทัพอังกฤษ
เมื่อสงครามเลิก เพราะญี่ปุ่นต้องยอมจำนนหลังจากที่เมืองฮิโรชิมาในประเทศญี่ปุ่นถูกเครื่องบินอเมริกันทิ้งระเบิดปรมาณูเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ.
2488 วิกย วิมส์ ได้มาซ่อนตัวอยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับสมาชิกขบวนการเสรีไทยแล้ว

หลังสงคราม วิกย วิมส์ ได้กลับเข้ามาทำงานเหมืองแร่ในบริษัทแองโกล โอเรียนเตล ในประเทศมาลาया
และต่อมาได้ย้ายมาอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา โดยเป็นผู้จัดการเหมืองสาธาณูปโภคของบริษัททุคคาเบอรี ทินย เดรคิงย ลิมิเตด ประมาณปี พ.ศ. 2500
จึงได้ย้ายมาอยู่ที่ภูเก็ตโดยรักษาการแทนผู้จัดการเขต ของบริษัทแองโกล โอเรียนเตล จากประสบการณ์ในสงคราม วิกย วิมส์
มีเพียงคนไทยเป็นจำนวนมาก ทั้งในตำแหน่งนายและกองทัพอากาศ และชอบการเดินทางที่โดดเดี่ยว เช่น เดินทางด้วยเรือยนต์เล็ก ๆ
จากภูเก็ตไประนองและกลับในระหว่างฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ครั้งหนึ่งผมเคยเดินทางกลับจากทุ่งสงกับ วิก วิมส์
แต่รถบัสที่เราใช้ตกถนนรถคว่ำที่กระแทกกับต้นไม้ วิก วิมส์เอาไว ต้องช่วยกันยกรถก่อนที่จะกลับภูเก็ตได้ ทั้ง ๆ ที่ วิกย วิมส์
ซึ่งโครงกระดูกยังคงทนทรามาได้ตลอดทาง วิกย วิมส์ ชอบทำงานกับคนไทย และพูดจาเรียบร้อยกับคนงานไทยแต่เมื่อเผชิญหน้ากับชาวอังกฤษด้วยกันแล้ว
วิกย วิมส์ ใช้ภาษาอังกฤษที่หนักอึ้งที่ผมไม่เคยได้ยินเป็นตัวอย่างเลย อย่างเบา ๆ ที่ทำได้ ก็มักจะเตือนพนักงานว่าไม่มีใครที่หาคนแทนไม่ได้
แม้แต่พระเยซูก็ยังถูกมนุษย์ด้วยกันฆ่าทิ้งได้ วิกย วิมส์ ไม่ค่อยชอบทำงานทางด้านเอกสารแต่ชอบงานซ่อมเครื่องจักรและชอบลงมือเอง
จนบางครั้งนายเรือชุดของเขาคือ วิกย วิมส์ กลับไปคอยที่บ้าน เพื่อปล่อยให้คนงานทำงานเองตามวิธีการของเขา ในปี พ.ศ. 2501
มีการจำกัดโควตาดีบุกแรเง วิกย วิมส์ย้ายกลับไปอยู่มาเลเซีย แต่ก็มีหน้าที่มาตรวจงานในประเทศไทยเป็นประจำ เมื่ออายุครบ 55 ปีในปี พ.ศ. 2519
จึงได้กลับไปอยู่ในประเทศอังกฤษ ตลอดเวลาที่ วิกย วิมส์ ทำงานในประเทศไทย เขามีความเป็นห่วงอนาคตของประเทศไทยอยู่มาก
เมื่อเขาเห็นคนงานมาทุบสะพานที่สร้างมาได้ไม่กี่ปีตามทางหลวงสายโคกกลอย โอ ฟังาย เพื่อจะขยายถนน
เขาก็กลุ่มอกกลุ่มใจที่รัฐบาลไทยใช้เงินโดยไม่ระมัดระวัง

นอกจากนั้นก็ยังมีความสนใจที่มาตรวจงานที่ภูเก็ตเป็นประจำอีกคนหนึ่ง คือ เดวิด มิทเชลล์ (DAVID MITCHELL) ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ได้รับทุนให้เรียนวิชาวิศวกรรมเหมืองแร่จากบริษัทรูทเธอร์ เบซินี เดวิด มิทเชลล์ เริ่มการศึกษาจากวิทยาลัย อิตัน
และแล้วมาด้วยเหตุผลดังนี้ กล่าวว่าย อังกฤษรบชนะไปเสียที่วอเตอูล ก็จากประสบการณ์ในสนามกีฬาที่อิตัน
มิทเชลล์เคร่งศาสนาจึงไม่มีชีวิตโดดเดี่ยวในสงครามโลกครั้งที่สอง แต่เป็นสุภาพบุรุษเต็มตัว
ทำหน้าที่เป็นวิศวกรตรวจงานอย่างมีประสิทธิภาพและการแองโกลเขาเริ่มงานที่ในจีเรียแล้วย้ายมาอยู่มาลาया
จนกระทั่งได้เลื่อนเป็นประธานกรรมการของบริษัทแองโกล โอเรียนเตลในมาลาया และในที่สุดก็ได้เป็นประธานบริษัทรูทเธอร์ เบซินี ในอังกฤษ
นิสัยที่น่าสรรเสริญก็คือ การประหยัด สมถะ ซื่อตรง และขยันขันแข็ง นอกจากความเฉลียวฉลาดที่เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

เดวิด มิทเชลล์ เคยมาช่วยผมร่างสัญญากับบริษัทบางม่ง เพื่อเริ่มใช้เรือชุดในทะเลเปิดที่ตะกั่วป่า และจะเก็บตัวเพื่อวางสัญญาณอยู่ในห้องหนึ่งสัปดาห์
จนเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย แม้แต่ในการเดินทางในธุรกิจบริษัท มิทเชลล์ก็พยายามแยกบัญชีเรื่องคิมส่วนตัวออกจากบัญชีบริษัทโดยละเอียด
ในการทำงานถึงแม้ตัดสินใจไปจนเป็นที่รู้กันทั่วไปแล้ว แต่ถ้าผู้ใดยังคับข้องใจหรือหาเหตุผลให้เห็นว่าไม่ควรจะทำตามที่ตัดสินใจไป
ก็ยินดีที่จะพิจารณาใหม่และฟังเหตุผลของพนักงานที่ต้องปฏิบัติในสนาม เดวิด มิทเชลล์ใช้ชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย
ชนบทในประเทศอังกฤษหลังจากที่บริษัทรูทเธอร์ เบซินี ได้ขายหุ้นในบริษัทเหมืองแร่ต่าง ๆ ให้แก่รัฐบาลมาเลเซีย ก่อนที่ตลาดดีบุกจะล่มสลายลง

นักศึกษาอังกฤษที่ได้รับทุนให้ศึกษาวิชาวิศวกรรมเหมืองแร่จากบริษัทรูทเธอร์ เบซินี อีกคนหนึ่งคือ เดวิด เดวิส (DAVID DAVISON) ซึ่งมีนิสัยคล้ายกับมิทเชลล์ แต่เดวิสได้ทำหน้าที่ในสงครามโลกครั้งที่สองอย่างโดดเดี่ยว คือเป็นนักบินทิ้งระเบิดอังกฤษที่เครื่องบินถูกยิงตกในยุโรป
และต้องตกเป็นเชลลิกองทัพอากาศ แต่เดวิสกับพวกก็พยายามขุดอุโมงค์หนีออกจากค่ายคุมขังเยอรมัน

ในการทำงาน ก็มีนิสัยประหยัด สมถะ ซื่อตรงและขยันขันแข็งเช่นเดียวกัน จนได้เลื่อนตำแหน่งเป็นประธานกรรมการของบริษัทแองโกล โอเรียนเตล

ผมถือว่าโชคที่ได้ทำงานร่วมกับท่านที่กล่าวมานี้ เพราะความกล้าหาญที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง การประหยัด สมถะ
ซื่อตรงและขยันขันแข็งเป็นเครื่องบังคับให้งานดำเนินไปอย่างรวดเร็วได้ผลและไม่ต้องกังวลเรื่องการเมือง หรือการประจบว้างว้างใด ๆ
ทั้งนี้ทำให้สามารถทำงานด้วยความสบายใจและด้วยเกียรติยศ
ถ้าโครงการใดจะมีผลตอบแทนสูงแต่ต้องให้สินบนหรือความไม่เป็นธรรมต่อคู่สัญญาที่อย่าเข้าไปใกล้โครงการนั้น ๆ